

21 Οκτωβρίου 2014

Η εγγυοδοσία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για την Ελλάδα πρέπει να μειωθεί στο 5%

Του Δημήτρη Τζαννίνη*

Χαμηλότερο κόστος δανεισμού και διάθεση περισσότερων πόρων για ανάπτυξη στην Ελλάδα είναι βέβαιο ότι θα ακολουθήσουν την αλλαγή πολιτικής της ΕΚΤ, που ήδη έχει καθυστερήσει πολύ.

Σύμφωνα με πρόσφατα δημοσιεύματα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) σχεδιάζει να μειώσει την λεγόμενη «ποινή του 57%», που συνιστά την έκπτωση που εφαρμόζεται σε όλα σχεδόν τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου που κρατάει η ΕΚΤ ως εγγυοδοσία. Η λεγόμενη «ποινή του 57%» έχει διατηρήσει το κόστος δανεισμού για όλους τους Έλληνες δανειολήπτες σε αστρονομικά ύψη και έχει παγώσει τον τραπεζικό δανεισμό προς τα νοικοκυριά και τις μικρές επιχειρήσεις.

Το ποσό της απαιτούμενης εγγυοδοσίας καθορίζει τα ποσά δανεισμού και τα επιτόκια. Οι τράπεζες της Ευρωζώνης (ελληνικές και ξένες) πρέπει να παραχωρήσουν το 57% των ομολόγων τους του Ελληνικού Δημοσίου ως εγγύηση, σε αντίθεση με μόνο 5% που εφαρμόζεται για τους περισσότερους πιστωτικούς ομολόγους της Ελλάδας. Το δεκαπλάσιο ποσό των εξασφαλίσεων (εγγύησης) που απαιτείται για τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου καταπνίγει την ικανότητα δανεισμού των τραπεζών και ωθεί τα επιτόκια στα ύψη.

Ακόμη και στην κορύφωση της κρίσης - όταν η ΕΚΤ επεδίωκε να επηρεάσει τις πολιτικές στην Ελλάδα - η ποινή της ΕΚΤ στα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου δεν υπερέβαινε το 10%, το οποίο ούτως ή άλλως είχε αυξηθεί από 5,5%. Ωστόσο, η ΕΚΤ επέβαλε τον Δεκέμβριο του 2012 στην Ελλάδα μια δήθεν προσωρινή «ποινή του 57%». Η έννοια του προσωρινού γίνεται κατανοητή από τους περισσότερους λογικούς ανθρώπους ως διάρκεια κάποιων εβδομάδων, όχι σχεδόν δύο χρόνων.

Διάταξη του σχετικού κανονισμού της ΕΚΤ ορίζει ειδικότερα ότι χώρες σε πρόγραμμα - ακόμη και εκείνες με πιστοληπτικές αξιολογήσεις κάτω από το αποδεκτό όριο, όπως η Ελλάδα - έχουν μέγιστη ποινή εξασφαλίσεων (εγγύησης) ένα ποσοστό της τάξης του 13%. Ωστόσο, στην Ελλάδα δεν επιτρέπη να επωφεληθεί από αυτή την διάταξη και επλήγη με μια ειδική ρήτρα «κακομαθημένου παιδιού», σύμφωνα με την οποία το μάλλον ευνοϊκό επιτόκιο του 13 % δεν ισχύει στην δική της περίπτωση.

Η Ελλάδα βρίσκεται σε μια εξαιρετική θέση ώστε να επωφεληθεί του ποσοστού εγγύησης του 5%, αλλά πρώτα η ΕΚΤ πρέπει να εκπαιδευτεί σχετικά με την πραγματική πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας. Επωφελομένη του 5% (η Ελλάδα) θα μπορούσε να μειώσει το κόστος δανεισμού τουλάχιστον στο μισό, φέρνοντας το έτσι σε αντιστοιχία με εκείνο των πιστωτικών της ομολόγων κρατών, ανοίγοντας παράλληλα τις πύλες για τη χορήγηση νέων δανείων με σκοπό την τόνωση της οικονομίας. Αξιοπίστευτες ανεξάρτητες εκτιμήσεις δείχνουν ως πιθανή επίπτωση τη δημιουργία 200.000 έως 400.000 θέσεων εργασίας στην Ελλάδα μέσα στους επόμενους 24 μήνες. Αυτή είναι μια απολύτως αναγκαία ώθηση στην οικονομία της χώρας που κανείς δεν πρέπει να αγνοήσει.

Η εγγυοδοσία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για την Ελλάδα πρέπει να μειωθεί στο 5%, Του Δημήτρη Τζαννίνη*

Εκτός από τους Έλληνες πολίτες που επιβαρύνονται αδικαιολόγητα με τις συνέπειες της ποινής του 57%, emblematicές εταιρείες της χώρας που ανταγωνίζονται διεθνώς αντιμετωπίζουν κόστος δανεισμού 3-5 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο του διεθνούς ανταγωνισμού τους. Αυτές οι εταιρείες έχουν επιβαρυνθεί περαιτέρω με πολύ χειρότερους όρους δανεισμού και έχουν πρόσβαση μόνο σε ένα μέρος των κονδυλίων που είναι διαθέσιμα σε ανταγωνιστές. Αυτά το εξαιρετικό υψηλό κόστος δανεισμού συνιστά βασικά ένα αποτελειωτικό πλήγμα.

Η ποινή της ΕΚΤ δεν είναι το μόνο θέμα που εμποδίζει την δημιουργία θέσεων εργασίας. Η ελληνική κυβέρνηση έχει τη δυνατότητα να παρουσιάζει τα οικονομικά της δεδομένα σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, τα οποία έχουν την επίσημη ονομασία Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα για το Δημόσιο Τομέα (IPSAS). Στην πραγματικότητα, άλλες χώρες της ΕΕ ευρισκόμενες σε πρόγραμμα, όπως η Ιρλανδία και η Πορτογαλία, έχουν σημειώσει εξαιρετική πρόοδο στην εφαρμογή των προτύπων IPSAS. Και οι δύο εν λόγω χώρες εντάχθηκαν με καθυστέρηση στις κορυφαίες χώρες του δυτικού κόσμου που εφαρμόζουν τα διεθνή πρότυπα λογιστικής και διαχείρισης. Δυστυχώς, η Ελλάδα έχει να επιδείξει μικρή πρόοδο ως προς την υιοθέτηση των διεθνών λογιστικών προτύπων IPSAS. Το στάτους κβο στην Ελλάδα έχει καταστείλει την πρόοδο προς αυτή την κατεύθυνση.

Πολλοί στην Ελλάδα ανησυχούν και μιλούν τόσο δημοσίως όσο και ανεπίσημα, ενθαρρύνοντας την ελληνική κυβέρνηση να εφαρμόσει τα πρότυπα IPSAS. Υπάρχουν έξυπνοι και προοδευτικοί άνθρωποι στην επιχειρηματική και πολιτική ηγεσία στην Ελλάδα οι οποίοι είναι υποστηρικτές των προτύπων IPSAS, ωστόσο, ακόμη δεν έχουν καταφέρει να έχουν το πάνω χέρι.

Η Ελλάδα έχει ένα τεράστιο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, το οποίο μέχρι σήμερα συζητιέται μόνο στα κρυφά. Συγκεκριμένα, το δημόσιο χρέος στην Ελλάδα ως ποσοστό του ΑΕΠ - όταν υπολογίζεται σωστά σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα - είναι το ένα τρίτο (ναι, 1/3!) από αυτό των πιστωτικών της ομολόγων κρατών Ιρλανδίας, Ιταλίας, Ισπανίας και Πορτογαλίας, και όχι το 175% όπως τυφλά επαναλαμβάνεται. Οι ηγέτες της χώρας μας πρέπει να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά αυτό το τεράστιο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Για να είμαστε σαφείς, το γεγονός αυτό δεν σημαίνει ότι το ελληνικό χρέος δεν είναι υψηλό, ούτε σημαίνει ότι η Ελλάδα πρέπει να συσσωρεύσει περισσότερα χρέη. Αυτό που σημαίνει είναι ότι αυτό το τεράστιο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα πρέπει να κοινοποιηθεί στην ΕΚΤ ώστε η Ελλάδα να ωφεληθεί με ότι έχει δικαιωματικά κερδίσει: μείωση του κόστους δανεισμού στο μισό σε σχέση με το υφιστάμενο, και την αποδέσμευση κονδυλίων για εγχώριες πιστώσεις.

Χαμηλότερο κόστος δανεισμού και διάθεση περισσότερων πόρων για ανάπτυξη στην Ελλάδα είναι βέβαιο ότι θα ακολουθήσουν την αλλαγή πολιτικής της ΕΚΤ, που ήδη έχει καθυστερήσει πολύ. Ναι, 200.000 έως 400.000 νέες θέσεις εργασίας περιμένουν αυτή την αλλαγή. Αυτό που δεν δημιουργεί θέσεις εργασίας είναι να ταξιδεύουν οι ηγέτες της χώρας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό αναμεταδίδοντας το φόβο ότι η χώρα χρειάζεται ελάφρυνση του χρέους. Αυτό που χρειάζεται η χώρα είναι οι εξασφαλίσεις της ΕΚΤ να ανέρχονται σε ποσοστό 5% και η υιοθέτηση των προτύπων IPSAS.

Τα διεθνή λογιστικά πρότυπα αποδεικνύουν πέρα από κάθε αμφιβολία ότι η Ελλάδα έχει ένα τεράστιο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα: δημόσιο χρέος στο ένα-τρίτο από αυτό των πιστωτικών της ομολόγων κρατών. Υπάρχουν δύο πιεστικά ερωτήματα για τους Έλληνες σήμερα. Ποιος μεταξύ των ηγετών της Ελλάδας θα είναι αρκετά αποτελεσματικός ώστε να «πουλήσει» το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της χώρας τόσο την ΕΚΤ όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο και να πάρει ένα ποσοστό της τάξης του 5% ως εγγύηση; Και ποιος θα κερδίσει το σεβασμό και το θαυμασμό των Ελλήνων ψηφοφόρων και της διεθνούς κοινότητας για το εναρκτήριο άλμα της οικονομίας δημιουργώντας 200.000 έως 400.000 νέες θέσεις εργασίας;

* Ο Δημήτρης Τζαννίνης είναι οικονομολόγος, πρώην πρόεδρος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομόνων και πρώην στέλεχος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

*Ελληνική μετάφραση
22 Οκτωβρίου 2014*